

Algiri sebek Áp-tÁse.

Hozzájadt: hajás mester
2007. január 25. Csütörtök 18:37
Utolsó frissítés 2009. november 14. Szombat 10:27

A hajás Áp-tÁsÁnek egy internetről letöltött terv alapján kezdtem hozzá, a cikkben az eddig megszokott mádon, "IÁp-srÁ-l-Áp-sre" mutatom be a hajás Áp-tÁsÁt.

2005 novemberében kezdtem el egy algéri sebek Áp-tÁsÁt F. Chapman terve alapján. A terv itt látható, az internetről letöltöttem le, Ás egy digitális másolás Ázernél nyomtatattam ki 1: 50 méretarányban. A rajzon az eredeti IÁptÁk van adva svéd, angol Ás francia lábban, ebből kell Átszámolni metrikus mértékre.

Ráviden a hajás-pus tÁrtÁnetÁbál: barbareszk kalások fejlesztették ki a XVII szd. elején a fÁldkÁzi tengerei gÁj, a tÁzerÁ fokozása Árdekben, megtartva az evezés használat lehetőséget, Ás használják a XIX szd. kÁzepén Ájtette a spanyol Ás a francia haditengerészet is. Nem csak hadi, de kereskedelmi forgalomban is elfordult. Az Áp-tÁs szokásos lamellás Ásszerakás mádszerrel indult, a terv alapján megrajzoltam a gerinc Ás borda sablonokat ezeket papír-rbÁl kivÁgtam Ás az alaplemeze tapÁtarasztÁval ráragasztottam, ez a mádszer sokkal pontosabb kivÁgÁst biztosít, mint a szokásos karbon papír-ros ÁtmÁsolás. Árdekességképpen elmondom, hogy a bordasablonok kidolgozásán szÁjmÁ-tÁgÁpet hasznÁltam, a rajzokat scanneltem, kettÁvÁgtam, tÁkrÁztem, majd Ájra illesztettem, ez Ágy sokkal pontosabb elÁjárás mind a fÁloldal karbon papiros ÁtmÁsolás. Persze ez egy tÁrelemjÁtÁk, mert ahhoz hogy pontosan illeszkedjen, szÁksÁg van a scannelÁs után egy-kÁt fokos forgatÁsra, Ás a scannelÁsnál is el kell talÁlni a megfelelő bontÁst ahhoz, hogy a máret ne vÁltozzon. Mivel a bordarajz a palÁnkozott máreteket adja meg ebből a palÁnk vastagsÁgÁt - nÁlam 1mm - le kellett venni. A lamellák kivÁgÁsa után a papírt lemosÁssal eltÁvolÁtottam, a hajás vÁzÁt ÁsszeÁllÁtottam, Ás a gÁrbÁleteknek megfelelően lecsiszoltam. VigyÁzni kell arra is, hogy a hajás elején Ás vÁgÁn, ahol a vÁ-zvonal hajÁsa nagy, a bÁvÁlÁ oldalon megfelelő rájhagyÁssal dolgozzunk, kÁlÁnben a palÁnkna nem lesz megfelelő a felfekvése.

Az Áp-tÁs korai fÁziséjÁl nincs kÁp, mert akkor még nem volt digitális gép, ezÁrt csak szÁbeli beszÁmolás. A gerinclemez kiszabÁsÁjnÁl a gerincet figyelmen kÁ-vÁl hagytam, az csak kÁsÁbb kerÁl felragasztÁsra. Ezután kÁvetkezett a fedÁlzet palÁnkozÁsa, majd a mellvÁdet tartÁ bordák elkÁszÁ-tÁse, ehhez egy tartÁkeretre volt szÁami a sÁlya hosszÁra csavarozott kÁt fÁggÁleges, a felsÁ rÁszÁn a mellvÁd Á-vÁnek megfelelően ledolgozott rÁteglemez bÁl Ás az erre szÁgezt vÁ-zsintes tartÁlemezbÁl Ájlt, aminek kÁzepÁt a mellvÁd felsÁ vonala szerint kivÁgtam, a bordák helyén kis bevÁgÁsokat alkalmaztam. A bordákat ezekbe illesztve a fedÁlzethez ragasztottam. Ezután a kÁtoldali ÁgyÁ fedÁlzet kÁvetkezett. Hasonlóan oldottam meg az orr Ás a tat Áp-tÁsÁt is.

Mivel a hajás nem kitbál ÁpÁl a megfelelő nyersanyag elÁteremtÁsÁrÁl magamnak kellett gondoskodni, a bordákat Á gerinclemez kÁ-sÁrletkÁppen - sokaknak talÁjn megdÁbbentÁ mádon -5 mm-es laminÁl padlÁbÁl kÁszÁtettem, tÁkÁletesen bevÁjt, kissÁ nehÁz fÁrÁszelni, de csiszolni annÁl kÁnnyebb Ás a palÁnkozÁs után semmi nem láj belÁle. A tÁbbi anyag vÁrtÁs bÁkk, ami rági kiselejtezt irodabÁtorokbÁl szÁrmazik, valamikor még fÁbÁl gyÁrtott azokat. Marjai is ezt ajÁnlotta. Sajnos a kÁszlet lassan kimerÁl. A feldolgozÁshoz kell nÁhÁny alapgÁp, amit máj bemutatam egy korÁbbi cikkben. A bordÁzatra egy rÁteg palÁnk kerÁl, 1mm vastagsÁgÁ, 4mm széles, 120 mm hosszÁ csÁ-kokbÁl, de a vÁgeken természetesen elkeskenyednek, szélesednek Ás rÁvidÁlnek a szÁksÁg szerint felrakÁs a kÁvetkezÁ, a máretre vÁgott palÁnkot vÁzbe Ájtattam, Ágy nagyon kÁnnyen hajlik. Az ÁlÁt Ás a kÁzt bordákat faipari ragasztÁval bekentem, a kÁt vÁgÁt pedig pillanat ragasztÁval ragasztottam, majd megfelelő hámsÁkletekre beÁllÁtott vasalÁval a helyén szÁjÁtottam, Ágy tÁkÁletesen idomul a felÁle, a ragasztÁ kÁtÁ zavarja, sÁt elÁsegÁti, hogy az anyag nedves. Arra kell nagyon vigyÁzni, hogy a bordák kÁzt a vasalÁt ne nyomjuk erÁsen, mert a palÁnk akkor belapulhat. A szÁgezt Ás ennél a máretarányánál megvalÁsÁthatatlan, kÁpzeljÁk el, e cm-es szÁgfej a maketten 50- szer kisebb, 0,4 mm lenne.

Ásjabb kÁpek az Áp-tÁsrÁl:

Á

A továbbiakban kevesebb szöveg lesz, az Áp-tás folyamatát inkább képekben szeretném bemutatni.

{mospagebreak title=2.rés}

A cikk első részét azzal zártam, hogy az Áp-tás további folyamatjáról is beszélem cikkem megjelentetni a lapomban. Nos elérkezett az a pillanat, amikor azt hiszem, ezt érdemes megtennem.

Következzen először néhány távlati kép:

A hajás Áp-tás famunkáiban semmi olyan nem volt, amit mások már ne láttak volna meg, úgyhogy azzal nem foglalkozom. A festéshez nincs valami nagy örökem, és főleg is tőle, mert ha ekkor az ember elront valamit, azt már lehet kijavítani. Ágy érzem most se nagyon remekeltem, először azt gondoltam, hogy csak pácolok és lakkozok, de a pácolás után olyan foltos volt a hajás oldal, hogy visszatértem a festéshez. Nem tudom, mások hogyan csinálják, nekem ez a pácolás sose jött be. A festés után, a festett és natúr részeket egyaránt matt fényű, hígított lakkal ecseteltem aranyozás volt a legkellemetlenebb, mert a festék olaj bázisú volt, beszívórgott a maszkolás alá, és ráadásul napok kellett várni mire megszáradt.

Á

Á
Á

Á%os nÁhÁny kÁzeli kÁp:

Á
Á

Á
Á

Ami azt illeti fÁnykÁpÁsznak se vagyok igazÁn valami nagy tehetsÁg, sose sikerÁl igazÁn jÁ kÁpeket kÁszÁ-teni. tÁ sÁtÁt, vagy tÁ vilÁgos, vagy Áletlen, Ás mindig Áppen ott van ÁrnyÁk, ahol nem kellene.

ValÁszÁ-nÁ± a vaku a fÁ bÁnÁs, Ás termÁszetes fÁnyben biztosan jobb lenne, de hÁt egy panelban hol van termÁs fÁny.

Ebben az ÁllapotÁban a hajÁst mÁjr csaknem teljesen kÁsz, mÁg a tatsÁtor vÁzÁjt kell elkÁszÁ-teni, Ás a taffelÁpÁ-tmÁny oldalÁra, az ÁgyÁ° IÁ'Ások alÁ jÁjn mÁg mindkÁnt oldalon 6db dÁ-szÁ-tÁ' tÁbla, ami sajnos a terv kidolgozva, arra nekem kell valamifÁle arabeszket kiÁtlenem. De ezeket majd csak kÁsÁ'bb fogom megcsinÁjni, kell valami vÁjltozatossÁig a munkÁjban.

Áopp ezÁrt most ÁttÁrek az Ágyuk elkÁszÁ-tÁsÁre. Kell 4db elÁ'renÁzÁ' 12 fontos, 16 db oldalra nÁzÁ' 6 fontos, Á fontos a taffelÁpÁ-tmÁnyre, Ágyhogyl lesz mivel foglalkozni az elkÁvetkezendÁ' tÁli estÁken. Azt, hogy mikÁpp gyÁrt mÁg nem dÁntÁttem el, valamikor kÁ-sÁrleteztem ÁlomÁntÁssel, nos akkor nem valami jÁl sikerÁlt, most Ájra megprÁbÁlom, ha nem jÁjn be, akkor esztergÁlyozom fÁbÁl, mert fÁmesztergÁjm nincs.

TehÁt valÁszÁ-nÁ±leg januÁjr is lesz mÁjr, mire a kÁvetkezá' rÁsz sorra kerÁlhet, addig is mindenkinek jÁ ÁpÁ-tÁst.

hajÁsmester

{mospagebreak title=3. rÁsz}

Jácskáján megkésve, aminek okairól nem akarok írni, folytatom a sebek áprós-társának bemutatását, ami az ügyek elkészítésétől kezdve. Ez annak is komoly munka, aki ehhez megfelelő gépekkel rendelkezik, hájt még az olyannak, aki ehhez semmi sincs. Mit tehet? Elkészítette, ha van hozzá egy alkalmas ismerős, vagy készen megvásárolja, vagy valahogy megkésze vele.

En ezt csináltam. Először próbálkoztam az alomintéssel. Köt probléma adódott, az alom felhúléte túl durva lett még talán le lehetett volna csiszolni, de az intécsbe nem tudtam megfelelően készpontos furatot készíteni. Furat nélkül az ügyös meg semmilyen.

Esztergálni fűzőt, csak ez maradt, mert ehhez egy eszközt otthon is össze lehet barkácsolni. Mint ezt itt.

Az alapja egy falpra rögzített műanyagcsigás kőp, aminek fejébe egy levigott fejű facsavart fogtam, vele szembe tartva csigás egy L alakúra állítottam a lapba szűlyesztett jütök villanymotor tengelye. Egy készmasztás lemez kész. Túl sokat nem akartam vele bajlódni, ezért csak ideiglenesen lett rögzítve az egysz pillanatszerűtől. Megelőző vastagságú fa db-ot levigtam az alapanyagot, a köt végébe szűkséges vastagságú fűrészvel befűző egyik felét behajtottam a facsavarba, a másikat a villanymotor tengelyére húztam és máj indul is az esztergályozás. A furat készpontos lett. A köt csigás egybeesésének a pontossága nem olyan fontos, mert a kész gázzal kell vezetni. Az elkészült ügyös oldalát árttam és egy vkony rődből levigott csapot vertem bele. Most máj csigás bronz szű-nél akról festékkel kellett lefesteni és kész. Persze nem olyan ítványos mint a fém, de ha jól megnezze fémbe a esztergályozott ügyös sem éppen tökéletes másolata a korabeli ívegeknek. Itt mindenféleképp a precíz intés lenne a j, de házilag kivitelezhetetlen.

Az ügyőtalpak elkészítéséhez az itt ítható fém sablont készítem. Ezt egy megfelelő vastagságú ra elkészítésemre, egy krokodil csipesszel rögzítem, a szabad végénél satuba szűtöttem, a hozzáíphetés rőszeken lombfűrősszel kőrbe vigtam, aztán tés reszeléssel kiigazítottam, majd kivéve a satuból a másikat oldalánál befűzőt megmunkálva befejeztem. A kerekeket a csűvekhez hasonlóan mádon esztergályoztam, az összeragasztás meg előléttebb nehézséget nem okozott, ahogy a tengelyek elkészítését sem. Aztán pőcolás, és a csűvek felhúlé a lafettára.. Itt a szűgnek elő kell írni, mert előlétben beverhetetlen, vagy mindent szűtrepsz. Hogy miért nem festetem pőrosra az ügyőtalpakat? Mert úgy gondoltam, ez egy kalászhajás, ráadásul berber, és nem valásznél, hogy mindenben kővettök az európai szokásokat.

Az ügyök felrakása a fedélzetre nem jelentett igazán nagy munkát, mert a tervből teljesen nyilvánvaló, hogy fixre voltak kőtve és nem rendelkeztek vontatás kőtelekkel, azaz nem lehetett előre hátra mozgatni őket. Akkor hogyan ítták? Nos a korán íthajolva, ami nem lehetett valami kellemes elfoglaltság egy ítkőzet hevőben. Azért volt mindez, mert a mozgatáshoz nem volt előg hely. Ezért nincs ügyőablak sem.

Végül a hűny kőp a hajásról, melyen máj rajta van a tájtor vőza, és a taffelőpő-tmőny oldaldő-sze is. Ez fű kifaraghatatlan volt. Ezt az egyszerű dő-szt vkony rőzdrőtből hajlőtgattam és aranyfestéssel ellőtvva, az oldallapok ragasztottam, nem éppen a legjobban sikerült.

Á

Â Ezek a képek kiss  jobbak mint az előzőek, mert természetesen f nyben készültek,  s megtanultam azt is, hogy a felbontással nem szabad dolgozni, mert ez olyan hatást kelt, mintha nagy t  alá helyzen nk a haj t, ami  gy a részletekben már nem valami szép képet mutat. A képélesség még mindig nem a legtökéletesebb.

Az építésben már jóval előbbre tartok, a vitorlákat megvarrtam, most készülnek a vitorla rudak. A befejező cikkem fog sz lni.

 cedv zzlettel: hajómester

 

{mospagebreak title=4.r sz} 

Ebben a részben a vitorlázat elkészítéséről, a k t lfon sr l, a haj ra való felszerelésről tájékoztatom az

Megfigyeltem, a haj  p t sr l sz l  cikkek nem sokat foglalkoznak ezzel a t m vel, ezért a bemutatást most b veszem az előző részekhez képest.

 

A hajó vitorl zata az alábbi tervrajz szerint k sz l t 

Â

Â

Ez egy spanyol sebek vitorla tervezete, de mivel a hajás 80 %-ban megegyezik az algá-ri sebekkel, a vitorlázatot is bizonyára hasonlász volt.

Â

A vitorlázatot szánáshoz a rozsdavárás szánt viltasztottam, ami Mediterráneumban elággá elterjedt volt, ahogy az tál korabeli festményen is láthatás. A kalászok fáláttább kedvelták ezt a balás szint, ami már a láltványával fálelmet keltett. Kász-táshoz legjobb a sokat használt, agyonmosott pamutvászon. Ebben a szánben nem volt, ezért ájat kellett vásárolnom, de a felhasználás elátta forrás vászben alaposan kifáztem, ami csákkentette a merevsággát. Az alábbiakban tatvitorla elkász-tását láthatjuk

Â

Â

A vitorla kiszabásához a tervrajzról másolatot kász-tettem egy papárlapra. Erre rárajzoltam a beszegáshoz szánt kátszeri felhajtáshoz 10 mm-t. Ez az anyag vastagságitás félágg, a vastagabb anyagnál tálbbet, a vákonyabbnál kevesebbet kell. A vitorlacsák-kok varrásísi vonalait is ábrázoltam, ami megkálnti majd a további munkát. Ez a szabásminta.

Á vásznat kemény-tás vászbe áztattam, majd finoman kivasaltam. Ettál a vászson merev lesz, ami megkálnti á pontosabbá teszi a szabást. A szabásmintát a vászsonra helyezve, náhány ponton ragasztás szalaggal a vászsonhoz rááztve, puha, 2B-s, tompa hegyű ceruzával á egy vonalzával elágeztem a kálberajzást. A szabásmintát az anyagról leváve, a hiányzó részeket kieszá-tettem Arra is figyelni kell, hogy az anyag szávási vonalai megfelelően essenek. Ezt kálánsen a hájromszág alakú vitorláknl lehet elszáni.

A kálvetkezé lópásben varrásággal vágigvarrtam a vitorlacsák-kokat imitálás vonalat, majd já áles ollával kálrbev. a rajzot. A vitorla hosszabb oldalánál pontosan a szabási vonal mentán, a tálbbi részen kb. olyan 2 cm ráhagyással. Ez azért kell, nehogy a kásábbiek során kellemetlen meglepetásben legyen részánk azáltal, hogy nem lesz elegendé anyag. A felhajtás, a varrás során az anyag házadik. Az utolsó oldal beszegáshónál nem biztos, hogy az eredetileg rajzolt vonalon adja ki a megfelelő alakot, ezért minden beszegás után a szabásmintával ellenárizzá, á ha kell, a rajzot másdosájuk. A sablonról természetesen a már beszegett oldal ráhajtási félátt levájjuk.

Â

Â

Â

Â

A hosszabbik oldal mentén megkezdtem a beszélgetést. Ennek első lépéseket a vitorla szegélyét bevezetem, azt a felhajtási vonalra fektetve egy 15 cm hosszú fémlemezt, forrasztással a csatlóval felereltem rá a kábelre és a rőszet a szájra vasaltam. Lépéseket ilyen módon végigmentem a vitorla oldalán. Ezt megismételtem újra a második felhajtással is. Ekkor már nem vizeztem, mert a víz az első felhajtás visszaegyenesedik. Ha a gyesegek voltak, a vitorla szegélye teljesen egyenes fog adni.

Á

Á

Aztán varrásokkal végigvarrtam, majd a többi szegélyt megismételtem ezeket a lépéseket. Előtte persze a felhajtási vonal mentén levágtam. Az első vitorla kivételével minden szegély pontosan a vonalra került, ott kissé igazítani kellett. Ilyen okok miatt, ezért mindig a hosszanti varrások cső-kokra merőleges oldalt hagyjuk utolsónak, mert nem mutat valami jó, ha az oldal nem párhuzamos a cső-kokkal. Ez a leírás természetesen csak a latin vitorlára igaz, más alakoknál más a szabály.

Lehet más módszer is. A behajtandó félre egy maszkoló cső-kot ragasztunk. Ilyenkor a vízszint nem vizezzük. A felhajtás ugyanúgy történik, mint az előző esetben, vasalással a cső lemezzel. Végül a ragasztó cső-kot lefejtjük a behajtást véglegesre vasaljuk. A cső-k leszedése meglehetősen macerás, ha ugyanis nem vagyunk átvatosak, a szőlőszőlőket magával viszi az anyag rojtos lesz. Ezért nem szoktam alkalmazni, annak ellenére, hogy sokkal pontosabb eredményt érhet el vele, mint az előzőben leírt módszerrel. Ha valaki kissé merev vitorlaszövet akar, a papírt akár szegélyben is hagyhatja,

A vitorlákra még egy erősítő cső-kot is kellett varrni a fogószálak kábeleket számára. Ez úgy készült, hogy egy 10 mm vízszintes cső-kot oldalánál 3-3 mm-t felhajtottam kábelzár, a vitorlára rajzolva a felvarrás helyét, 5 cm-ként technokorodragasztottam, majd levartam. Ez volt a legnehezebb.

Aztán a kész vitorlát újra jó kimostam, az átvatoson kivasaltam. Ez az átvatos azt jelenti, hogy a vasalás csak a helyére kerül, nem hűtjük, mert ekkor a vitorla olyan mértékben deformálódik, hogy kezdhetjük el a munkát a munkát.

A vitorlát kábelzárrel is el kell látni. Ezek a szegélykötések a fogószálak kábeleket. A fogószálak kábeleknél jelentkező gyakori probléma, a kábeleket vissza állnak, gyakran természetellenes pozícióba vesznek fel. Ezen ön úgy segítettem, hogy a végül egy csepp ragasztással a kábelhez.. A többi munkát nem akarom részletezni, mert az egy szakkönyvet is megírtam.

Miután elkészültek a vitorlák nekikezdtem a vitorla rudaknak. Ezt a sorrendet mindenkinek ajánlom, mert a vitorlát a legnagyobb igyekezettel sem sikerül mindig pontos mértékben varrni, azaz ha a kész vitorlák a munkát bizonyul az nagy bosszúság. Az OBI-ban vásárolt békka rudakból faragtam ki ezeket megfelelő alakra az a méretre. Az első cső felvitt a rudat darabok készült. A rudakat erősen hűtött barna festékkel szívtam.

A kátfeszítésszerű munkákat nem akarom részletezni, mert erről is rengeteg az irodalom. A kátfeszítés a tervrajz alapján készíthető.

A kátfeszítést Á-gy fontam. Primitív, mint minden magam készítettétől, de jóval megvalósítható.

Á
Á

Á

A kátfeszítések anyaga Anchor nevű horgolóanyag. Kapható 10, 20, 40, 60, 80 cm-es vastagságban. Az ettől vastagabb kátfeszítést persze sodorni kell. Ezek kombinációjából viszont rengeteg sok lehet készíteni, olyan sok, amennyire nincs is szükség. Mivel csak fehér szálban kapható a festés kikerülhetetlen volt. Ez a használati utasítást követve egyszerű dolog. Az állókátfeszítéshez barna ruhafestéket használtam. Mivel a gombolyag egyben nem festhető, motring kátfeszítést beléle úgy, hogy a dohányzást asztal szélére tekertem, hogy fessze ne gabalyodjon több helyen. Ezután lazán átkátfeszíttem, aztán festettem, szárítottam, majd egy papírhengerre csavartam. A futókátfeszítés festéséhez alábbi keveréket használtam. Egy dl vízben megfőztem 2 db teafiltert, 2 kávéskanálnyi kávéot és egy csipetnyi szárga ruhafestéket teszek bele, ezzel egy tejeskávés szálnál erősebbet kapok. A fonalat egyszerűen áthúzom az oldaton, papírhengerre csavarom és szárítottom, úgy ahogy a kátfeszítést készítem.

Egy jó tanács. A kátfeszítést mindig a sodrás előtt fessük meg.

Kátfeszítés a hajók kátfeszítéséről és vitorlázásról.

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á
Á

Á
Á

Á
Á
Á
Á

Á

Eredetileg úgy terveztem, hogy ez lesz a befejező rész, de nagyon sok munka van még hozzá. Olyanok, mint a csónak, a horgony, evezők stb, ezért ez a rész nagyon hosszú lenne. Így gondoltam, hogy az eddigi építést most ismertető további munkáim pedig egy újabb cikket írok majd.

Huszár László